

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Qvæstio II. De causis externis peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

Ad tertiam Resp. tunc semper augeri peccatum, quando sic augetur voluntarium ut libertas non diminuat: passio, ut dixi, auget quidem voluntarium, sed minuit liberum. Verum est quod bonum opus eo magis est meritorium, quod est magis voluntarium, quia est etiam magis liberum.

SECTIO III.

De causa Peccati, ex parte voluntatis, quæ appellatur malitia.

Sanct. Thomas. quæst. 78.

Quid sit
peccare ex
malitia.

Nillum est peccatum, quod malitia quædam non sit, & quod ex aliqua non oriatur malitia, sed specialiter peccare homo dicitur ex malitia, quoties omnino scienter & sine vlla passione peccat. Queritur autem utrum aliquoties voluntas ex huiusmodi malitia peccet: deinde utrum peccatum ex habitu sit peccatum ex malitia, & demum quam graue illud peccatum sit.

Ratio
prima du-
bitandi.

Ratio dubitandi est primò, quia ubi est ignorantia & passio, ibi non est peccatum ex malitia, quia dicitur peccatum ex malitia illud quod patratur sine ignorantia & passione, sed nullum est peccatum ubi non sit aliqua ignorantia; errant enim omnes qui operantur iniquitatem ut habetur *cap. 14. Proverb. & notum est illud Philosophi l. 3. Ethic. c. 1. quod omnis malus est ignorans*. Deinde in omni peccato, appetitus est aliquis boni sensibilis, ergo est passio aliqua.

Secunda.

Secundò, peccare ex malitia est peccare ex electione mali ut sic, quia malum non est amabile ut sic, ergo nemo peccat ex malitia.

Tertia.

Tertiò, non omne peccatum quod fit ex habitu, est peccatum ex malitia, si peccatum ex habitu fiat sæpe cum ignorantia & passione, frequenter autem cum habitu reperiri possunt ignorantia & passio, ergo peccatum ex habitu sæpe non est peccatum ex malitia. Imò non apparet ratio cur passio minuat peccatum, habitus autem illud augeat, eosdem enim effectus habet habitus, quos habet passio, ergo tam habitus minuit peccatum quam passio.

Prima
conclusio.

Dico primò, certum omnino est, plura dari peccata quæ fiunt ex pura malitia, quoties voluntas sine vlla ignorantia in intellectu, & passione in appetitu se ipsam determinat ad peccandum ex inclinatione sua vel naturali, vel acquisita.

Probat
ex S. Tho-
ma.

Rationem affert S. Thomas art. 1. quia cum homo appetitum habeat naturaliter ad bonum, declinare ad malum non potest nisi ex aliqua inordinatione, & corruptione principiorum hominis quæ sunt intellectus, appetitus irrationalis, & appetitus rationalis, si cut inordinatus esse potest intellectus & committitur peccatum ex ignorantia, inordinatio appetitus animalis peccatum causat ex passione, sic corrupta & inordinata esse potest voluntas, quia bonum minus præferre potest maiori bono, bonum videlicet temporale præfert bono spirituali, cum enim sit libera, potest etiam si non adsit ignorantia, & passio determinare se ipsam ad eligendum minus illud bonum, & hoc est quod vocatur peccatum ex malitia, cum aliquis omnino scienter eligit malum, *qui quasi de industria recesserunt ab eo* (inquit Iob. c. 34.) & *vias eius intelligere noluerunt*, quam appellat Clemens Romanus voluntariam mentis malitiam.

Secunda
conclusio.

Dico secundò, cum aliquis ex habitu & ex praua consuetudine non retractata peccat ex malitia, ita S. Thomas art. 2. & 3.

Probat.

Ratio est, quia peccatum ex habitu dicitur illud ad quod aliquis se determinat ex inclinatione voluntariè acquisita, sine ignorantia vel passione; si enim

altera earum adsit, peccatur quidem cum habitu, non ex habitu, quia id quod inclinat non est habitus, sed omne peccatum ad quod voluntas se determinat ex inclinatione sua naturali vel acquisita, est peccatum ex malitia, ergo peccatum omne quod fit ex habitu est peccatum ex malitia.

Dico tertiò, peccatum ex malitia cæteris paribus, longè grauius est quàm peccatum ex passione vel ex ignorantia, ita S. Thomas art. 4.

Tertia
conclusio.

Ratio eius, quia maius ibi est peccatum, ubi maior est cognitio, maior libertas, & maior contemptus Dei cum maiori affectu ad malum. In peccato malitiæ quatuor illa reperiuntur: vnde primò in Scripturis grauissimè huiusmodi peccatum punitur Iob. 34. *quasi impios percussit eos in loco videntium qui quasi de industria recesserunt ab eo*. Secundò dicitur esse in-expiabile ut expendunt eximie Gregorius Magnus l. 2. *Moralium cap. 11. Basilius orat. 3. de peccatis. Ilidorus l. 2. de summo bono cap. 17. Ieremie 4. Ne succendatur indignatio mea super vos, & non sit qui extinguat, propter malitiam studiorum vestrorum*, quod explicat de peccato ex malitia idem Gregorius l. *pastoralis admonit. 33. peccatum enim, præsertim ex habitu adiunctam habet continuationem, vnde homines ex habitu peccantes ad Philosopho 7. Ethic. cap. 8. comparantur hydropicis aut phthisicis*, ij autem qui ex passione peccant comparantur iis qui morbo laborant intermittente, quia consuetudo superari vix potest, ut optimè disserit August. lib. contra fortunat. c. 2. Tertiò, illi peccato iungitur perulantia, contemptus, cor durum, impudens, impænitens, *frons meretricis facta est tibi, nesciisti erubescere: tu autem secundum duritiam tuam, & impænitens cor, thesaurizas tibi iram in die ire*. Quo etiam applicat Augustinus illud Psalmi: *Cinerem tanquam panem manducabam: Latantur videlicet huiusmodi homines cum malè fecerint, & exultant in rebus pessimis*. Quartò illud est verè peccatum contra Spiritum Sanctum qui fons est Sanctitatis illuminans intellectum, & voluntatem inclinans ad bonum.

Responde-
tur ad pri-
mam ra-
tionem
dubitandi.

Ad primam Resp. peccatum specialiter dici ex ignorantia, in qua culpabiliter ignoratur malum esse id quod fit, hæc ignorantia non reperitur in peccato quod fit ex malitia, sed ignorantia tantum seu actualis inconsideratio motiuorum, quæ si actu cogitarentur hominem retraherent à peccato, eo enim modo ignorans omnis qui peccat. Nego etiam in omni peccato esse actum illum appetitus, qui vocatur passio ex eo quod immutationem in ipso etiam corpore causat.

Ad secundam.

Ad secundam Resp. neminem peccare vnquam ex electione mali ut sic, sed peccare sæpe multos ex electione mali sub ratione aliqua boni, quod quoties facit voluntas peccat ex malitia, si neque ignorantiam, neque passionem habeat.

Ad tertiam.

Ad tertiam dixi peccatum illud quod fit ab habente habitum, non esse peccatum ex habitu si adsit ignorantia vel passio, tunc enim habitus non est id quod determinat vnde illud non est peccatum ex malitia. Passio minuit peccatum, quia voluntaria non est, habitus autem voluntariè acquisitus est, idè auget potius peccatum quàm passio.

QVÆSTIO II.

De causis externis peccatorum.

S. Thom. q. 79. & seq.

Praeter causas internas, quæ mouent ad peccatum, & sunt intra ipsum peccantem, extra ipsum aliquid etiam est per quod impelli possit ad malum. Hoc autem videndum est primò, utrum esse possit Deus

Deus. Secundò, Diabolus aut alius homo, quâ occasione disputat Sanctus Thomas de peccato originali.

SECTIO I.

Utrum Deus dici possit Causa Peccati.

S. Thom. quaest. 79.

Hæc esse potest vna ex illis quaestionibus, quæ teste Tertulliano sacrilegos facere possunt disputatores suos: Quomodo enim sine summo scelere dubitare potest aliquis, utrum à Deo summè bono, esse possit summum malum? aut quomodo eiusdem impietatis non sit asserere Deum peccati esse autorem, & asserere nullum esse Deum, ut expendunt eleganter Basiliius & Theodoretus.

Hæc est nihilominus, hæc est, quod vix credi potest Lutheri, Melancthonis, & Caluini horrenda blasphemiam, Deum esse omnium malorum, quæ sunt primum & præcipuum motorem, inuentorem, suaforem, impulsorem, ita enim expressissimè multis locis docent noui Euangelistæ, præsertim Caluinus, ut accuratè ostendunt Bellarminus l. 2. de statu peccati cap. 3. Petavius tom. 1. cap. 7. & 8.

Primò enim Deum reprobare homines sine præuisione vilius peccati ad ostendendam potentiam suam, ac deinde ne sine causa damnet, procurare deinceps ut in laqueum cadant: Deinde innumeris locis tradit Deum nos præcipitare in fœdas cupiditates, non præscire tantum ac permittere peccata, sed etiam decreuisse omnino ut sint, & alia huiusmodi plurima blasphemata, quibus omnes omnium sæculorum hereticos superauit, tamen enim primus iam olim Florinus ausus est dicere Deum esse autorem mali contra quem scripsit Irenæus, idemque tribuatur Herminianis, & Seleucianis apud Augustinum lib. de heresib. cap. 59. non voluerunt tamen illi, ut notat Vasques Deum esse autorem mali moralis, sed idem censebant quod Manichæi quædam substantias esse sua natura malas, quarum author sit Deus.

Nituntur autem homines scelestissimi Scripturâ, in primis & Augustino. Primò enim non raro peccatum dicitur esse opus Dei Psalm. 43. *Declinasti semitas nostras à via tua.* Psalm. 140. *Non declines cor meum in verba malitia, conuertit cor eorum ut odirent populum eius, & dolum facerent in seruis eius.* Isaia 63. *Quare errare fecisti nos Domine de viis tuis, induxisti cor nostrum ne timeremus te.* Quæ aliaque huiusmodi expendens Augustinus lib. de gratia & libero arbitrio cap. 20. & 21. Talibus (inquit) testimoniis diuinorum eloquiorum, satis quantum existimo manifestatur, operari Deum in cordibus eorum voluntates, quocunque voluerit siue ad bona pro sua misericordia, siue ad mala pro meritis eorum, iudicio utique suo aliquando occulto, aliquando manifesto, semper autem iusto, & lib. de prædestinatione Sanctorum cap. 20. agit quippe Deus quod vult in cordibus hominum, vel adinuando, vel indicando, ut etiam per eos impleatur, quod manus eius, & consilium prædestinauit fieri.

Secundò dicitur peccatum fieri ex certa Dei ordinatione, consilio, voluntate, præcepto. Genesios 45. *Non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum, nolite timere, num Dei possumus resistere voluntati.* Actuum 2. *Hunc desinito consilio, & præscientia Dei traditum.* & cap. 4. *Conuenerunt Herodes & Pilatus cum gentibus & populis Israël facere contra Iesum, quæ manus tua, & consilium tuum decreuerunt.* Quibus omnino consonat Augustinus lib. de corrept. & gratia cap. 17. *Audimus nomen vos ego elegi duodecim, & vnus ex vobis diabolus est, illos debemus intelligere electos per misericordiam, istum per iudicium, illos*

Tom. I.

elegit ad possidendum regnum suum, istum ad effundendum sanguinem suum. Neque intelligi possunt illa de sola permissione, reijcitur enim ab Augustino lib. 5. contra Iulianum cap. 3. vbi cum reprehendit quod diceret *Deum aliquos relinquere in passionibus ignominia, illos solum deferendo, sed eos in peccata compulso esse.*

Tertiò, dicitur sæpè Deus excæcare, indurare, in-grauare, tradere in passionibus ignominia, ut faciant ea quæ non conueniunt, excæca cor populi huius, aures eius aggraua, oculos eius claude. Hæc autem induratio, & peccatum est & causa peccati, ergo Deus causa est peccati, dicit enim Augustinus loco nuper citato, quod Deus indurat per potentiam, non tantum per patientiam: Deus ergo dici non potest indurare tantum subtrahendo gratiam efficacem, sic enim sequeretur quod quicumque peccat mortaliter, induratur à Deo, quia negatur ei sine dubio gratia efficax, aliqui actu vitaret peccatum, quod tamen actu non vitat.

Quartò, dicitur etiam frequentissimè quod vnum peccatum pœna est alterius peccati, sed Deus est causa infligens pœnam, ergo Deus est causa peccati saltem illius quod est pœna peccati præcedentis: Maior probatur ex variis scripturis, appone iniquitatem super iniquitatem eorum, & non intrent in iustitiam tuam: qui in sordibus est sordescat adhuc, probatque idem multipliciter Augustinus lib. 5. contra Iulianum v. gr. ex Rom. 1. *Tradidit eos in reprobum sensum, & in passionibus ignominia, in desideria cordis:* Psalm. 57. *Supercedidit ignis, & non viderunt solem.* Gloriatur autem potissimum Caluinus verbis illis 2. Reg. c. 12. *Ego suscitabo super te malum de domo tua, & tollam uxores tuas, & dabo proximo tuo, & dormiet cum uxore tua.*

Quintò, Rationes autem afferri possunt ex concursu Dei, ex prædefinitionibus, & ex reprobatione, quam multi etiam Catholici Doctores volunt fieri ante præuisionem etiam conditionatam demeritorum, iis autem positis videtur stare nullo modo posse quod Deus non causet peccatum.

Dicendum tamen omnino esse primò, certum omnino esse quod Deus nullo modo sit causa, vel author peccati, quæ propositio non solum Catholica est, sed per se nota, vsque adeo ut erroris sui sectarios etiam ipsos pudeat, atque adeo non videtur operæ prætium esse illam probare ut possem ex innumeris scripturis, Patribus, & rationibus: quod eximè præstant Valentia quaest. 9. Bellarminus lib. 2. de statu peccati. Petavius tom. 1. lib. 10.

Prima verò & optima ratio est illa quæ vtitur Basiliius homilia quod Deus non sit author mali, quia si esset author mali, Deus non esset, non enim esset bonus, sed malus. Alteram habet Tertullianus l. 2. contra Marcionem, quia idem delicti non est author, qui innuitur interditor, imò & condemnator.

Dico secundò, certum quoque omnino esse quod nullum vnquam fieri potest peccatum volente aut decernente, aut prædefiniente Deo, sed ad summum permittente, & non impediante Deo. Hæc etiam non eget vlla probatione, non enim Deus & velle potest iniquitatem, cuius oculi mundi sunt ne videant malum: quomodo enim fieri verat ea, quæ prædestinat, & prædefinit ut fiant? Imò sequeretur id quod tantopere reijcit August. lib. 13. de Trinit. cap. 12. quod adulteria & corruptelæ sacrarum virginum, idem contingant quia illas Deus ad hoc prædestinavit ut fierent, quam ipse appellat detestandam & abominandam opinionem, si enim volente ac decernente Deo peccata fiunt, Deus reuerà peccati author est, & peccat, imò solus peccator est, nemo autè præter ipsū peccat.

H h h 2

Dico

Tertium

Quartum

Quintum

Conclusio prima

Ratio duplex, altera ex Basilio, altera ex Tertulliano.

Conclusio secunda

Conclusio
tertia.

Dico tertio, tamen si Deus nullo modo causet peccatum, permittit tamen illa quatuor modis, iuxta quos dicitur in Scripturis quod Deus facit malum & ad illud impellit.

Quatuor
modis
Deus per-
mittit pec-
cata.

Primus modus est puræ permissionis, sine qua non esset peccatum, sicut enim venator, eo ipso dicitur immittere canem in leporem, quia funem laxat quo vincit tenebatur, sic Deus eo ipso quod habenas Diabolo laxat, vel concupiscentiæ dicitur facere malum quod homo facit, quamvis illud tantum permittat; quo in sensu dicitur immisisse spiritum pessimum inter Abimelec, & habitatores Sichem: dicitur etiam commouisse David, vt numeraret populum, quo in sensu intelligi semper debet Scriptura quoties dicitur Deus immittere improbos ad pœnam peccatorum, vt sint instrumenta furoris eius. Secundus modus est desertionis & subtractionis auxilij per quod peccatum impeditur, sic enim explicat Augustinus, illud (ne nos inducas in tentationem) id est, *Ne nos inferri deserendo permittas*. Tertius modus est ordinationis, quo scilicet non solum permittit & deserit, sed etiam peccatum licet de se malum ordinat in aliquem finem bonum, permittendo vnum potius peccatum quam aliud, iuxta illud August. in Enchir. cap. 96. *Quod nulla plane ab omnipotenti Deo sinerentur esse mala, nisi sciret se de malis facere posse bona*. Et in eo potentiam suam dicitur ostendere ab Apostolo, & ab Augustino dicitur indurare non solum per patientiam sed etiam per iustitiam, quæ in eo solum eminet quod permittens aliqua peccata fieri, potius quam alia, ordinat illa in fines optimos quod maximæ potentie argumentum est. Quartus modus est occasionis quod nimirum ita permittat peccatum, vt occasionem etiam peccandi, peccanti præbeat: id est faciat aliquid vnde malus præter intentionem Dei sumat occasionem peccandi: *Eo modo quo* (inquit Augustinus serm. 88. de tempore,) *vernaculos nostros dicere solemus quos nimium delicate nutrimus aut quibus sæpe indulgemus, ego te talem feci, ego tuam proteruiam indulgendo nutriui, & hoc non dicimus quod ex voluntate nostra in tantam sint superbiam deuoluti, sed quod ob indulgentiam fuerint obdurati*. Ex quibus.

Responde-
tur ratio-
nibus in
contrariu
suprà alla-
tis.
Ad primam
& secundam.

Ad primam & secundam Resp. quod quoties peccatum dicitur esse opus, præceptum, consilium Dei, significatur primus & secundus modus diuinæ permissionis. Sic enim quando peccatum in iis permittit qui paratissimi sunt illud facere, dicitur aliquo modo facere ipsum peccatum, præsertim si accedat vt Deus gratias denegando deserat, si ordinet peccatum in fines bonos, vel etiam præbeat occasionem illud faciendi, dicitur declinare cor nostrum in verba malitiæ, quatenus denegando gratiam permittit, vt declinemus: Et sic alia huiusmodi plurima seque ipsum explicat Augustinus in Psalm. 24. conuertit cor eorum vt odirent populum eius, *Nunquid nam* (inquit) *intelligendum aut credendum est quod Deus cor hominis ad facienda peccata conuertat, nunquid istorum tam grauium peccatorum, author est Deus? qui nullius vel leuissimi peccati author est? quis sapiens, & intelliget hæc? nam ipsa est ea mirabilis Dei bonitas, qua vitur etiam malis vel Angelis vel hominibus, cum enim suo ipsi vitio sint mali, ille de malo eorum bene facit, &c.* In eo ergo quod populum suum multiplicauit, hoc beneficio malos ad inuendum conuertit: in quo sensu intelligendus est idem Augustinus lib. de gratia & libeto arbitrio c. 21. cum ait: *Deum operari in cordibus ad inclinandas siue ad bona, siue ad mala hominum voluntates*, loquitur enim de permissione quæ fit descendo, in bonum finem ordinando, & occasionem præbendo. Quem etiam sensum habent verba hæc Apostoli 2. Thessalon. 2. *Eo quod charitatem veritatis non receperunt, ideo mittet eis spiri-*

tum erroris vt credant mendacio.

Ad tertiam Resp. de induratione multa dicta sunt in tractatu de reprobatione, & plura dicentur in tractatu de gratia, breuiter nunc Respondeo cum S. Thoma 9. 79. art. 3. quod in excacatione ac obduratione importantur duo, primum est motus humani animi constanter inhaerentis malo, & auersi à diuino lumine: Alterum est subtractio gratiæ, per quam intellectus illustraretur, & cor hominis emolliretur ac recte viuendum, Deus non est per se causa excacationis & obdurationis quantum ad illud primum, quod solum peccatum est. Sic enim causa illarum solus peccator est, vel solus Diabolus, ita videlicet habetur c. 2. Sapient. *Excacauit eos malitia eorum, & 2. ad Corinth. 4. Deus huius sæculi excacauit eos*. Sed quantum ad illud secundum, Deus causa est excacationis & indurationis, quia videlicet indurare non aliud quam in pœnam precedentium delictorum abundantiora negare auxilia, quibus homo retrahitur à peccato in quo est obfirmatus, sic dixit optimè Augustinus lib. de Prædestin. Sanctorum, c. 4. *Indurare dicitur Deus eum quem molliore noluerit, excacare dicitur eum quem illuminare noluerit, & sic etiam eum repellere quem vocare noluerit*: Et Epist. 105. *Non obdurat Deus impertiendo malitiam, sed non impertiendo misericordiam*. Quod etiam eleganter explicat serm. 83. de Tempore, exemplo aquæ, quæ defectu caloris solaris obduratur in glaciem vi sui frigoris: *Similiter enim obduratur is quem nequitia sua obfirmat in malo retrahendo Dei illuminationes effectices, vel etiam præbendo occasiones peior euadens peccator, tanquam inuentum computrescit in stercore suo*. Illa igitur obdurationi nihil est aliud quam obfirmatio aliqua voluntatis circa obiectum malum, à quo diuinis inspirationibus non finit se retrahi. Tres verò illius gradus distinguit optimè S. Thomas articulo citato, Primus si diuinæ illuminationes nec videat nec admitrat, diciturque tunc excacatus: Secundus si eas non consideret, neque penetret, dicitur ingrauarus: Tertius si nihil iis tangatur aut emolliatur diciturque obdatus. Neque verò concesserim cum Vasque omnem illum qui peccat mortaliter esse induratum & excacatum, ex eo quod non habeat gratias congruas, nam obduratio non est solum carentia gratiæ congruæ, sed ex parte peccatoris dicit obfirmatam voluntatem in malo, diuturnam in eo perseuerantiam, ex parte verò Dei diuturnam negationem auxilij congrui.

Ad quartam de peccato quod est effectus & pœna præcedentis peccati disputant Doctores cum S. Thoma quæst. 87. art. 2. & attingi olim explicans effectus reprobationis. Respondeo ergo primo, quidem non esse dubium, quin Deus sæpissime in pœnam præcedentium peccatorum permittat peccata posteriora, quod infinita docent Scripturæ testimonia, vt cum dicitur: *Peccator tradi à Deo in reprobum sensum, in passionem ignominie, tradi desideris quod cum in profundum deuenerit contemnit, quod abyssus abyssum inuocat*, Olee 4. *Sanguis sanguinem tetigit*, vt explicat Chaldaeus paraphrastes Psalm. 57. *Iniquitates manus vestre concinnant*, vt explicat Augustinus in eum Psalmum, &c. huiusmodi, ex quibus manifestum est quod vnum peccatum alterius peccati effectus & pœna est, & sæpissime docetur à S. Patribus: nam Augustinus lib. 5. contra Iulianum cap. 3. dicit: *Id ex Scripturis conuinci, & libro de Natura & Gratia, cap. 22. fusè id declarat*. Deinde Isidorus lib. 2. de summo bono cap. 39. Gregorius lib. 25. Moralium cap. 13. & homil. 11. super Ezechielem. Chrysostom. homil. de Adam & Eva: & manifesta ratio est, quia Deus in pœnam delictorum præcedentium subtrahit gratias, permittit tentationes fortiores demonum, auxilia retrahit bonorum Angelorum: *Curauimus Babylonem, & non est sanata derelinquamus eam*. Secundo,

Ad tertiam
ubi quid
& quomo-
do fiat in-
duratio.

Ad quartam.

Secundò, dubium etiam non est, quin peccatum sit permissum à Deo dici verè possit pœna peccati præcedentis, saltem ratione alicuius adiuncti, ita enim vocatur ab Augustino locis citatis, & lib. 1. Confessionum cap. 12. *Iussisti Domine & sic est ut pœna sua sibi sit omnis inordinatus animus*, & Gregorius homil. citata, *peccatum quod per penitentiam citius non deletur, aut peccatum est, & causa peccati, aut peccatum simul est, & causa & pœna peccati*. Asserturque ratio à S. Thoma quia, ut peccatum sit saltem per accidens pœna peccati præcedentis, sufficit quod Deus idèò subtrahat gratias per quas impediretur posterius peccatum, quia præcessit prius peccatum, & quod intendat: pœnas quæ sequuntur tale peccatum, cuiusmodi sunt anxietas animi, quæ huic peccato annexa est, infamia, &c. Sed Deus utrumque illud facit, ergo vnum peccatum esse potest saltem per accidens pœna præcedentis alicuius peccati.

Tertiò, tamen cum S. Thoma, *Illo art. 2. & quæst. 1. de malo art. 2. contra Richardum, Scotum, & Bonaventuram*, asserendum est quod peccatum non potest esse vilo modo per se causa peccati alterius, atque ita quod peccatum sequens non est vnquam secundum se pœna peccati præcedentis, sed ad summum ratione alicuius adiuncti, quod præcedat, vel sequatur peccatum. Ratio est quia sicut de ratione peccati ut sic, est ut sit voluntarium, sic de ratione pœnæ ut sic, est ut sit inuoluntaria patienti, vel certè ut ametur ab eo qui inuoluntaria patienti, vel certè ut ametur ab eo qui pœnam infert: Imò pœna iustè & benè infligitur, peccatum autem secundum se iustum esse nequit. Neque à Deo amari ergo peccatum secundum se nequit esse pœna, sed secundum ea tantum quæ habet adiuncta. Quin etiam fateor Deum non posse illa prædefinire quæ sequuntur peccatum, verbi gratiâ, infamiam, nisi postquam peccatum præiudicet futurum, quia Deus nunquam potest ex se primò velle pœnam: vnde tamen non sequitur, quod in pœnam præcedentis peccati permittere non possit peccatum, sicut etiam potest permittere peccatum ut aliquis ex eo humilietur, vel etiam agat penitentiam (ut probabam aliàs contra Vasquez), quia non inde sequitur quod Deus, velit peccatum causari sed permissiue tantum, qui enim vult finem necessariò etiam vult media permittere, non necessariò vult illa causare. Sed hæc alias.

Solutur
gravis in-
stantia.

Instabis Deus non potest amare permissionem peccati ut pœnam, nisi amet illam ut malam homini, sed amare non potest illam ut malam homini, quia non est homini mala nisi per peccatum: ergo Deus non potest amare permissionem peccati ut pœnam.

Respondeo negando maiorem, nam ad rationem pœnæ sufficit ut ametur id quod cognoscitur esse malum, neque opus est ut ametur malitia ipsa pœnæ, seu ratio ipsa mali quæ in ipsa pœna est: Deus enim velle potest negare auxilium efficax, & permittere peccatum cognoscendo illud fore malum homini, quamuis permissionem illam non intendat esse malam homini. Deinde nego quod permissio peccati non sit mala homini nisi posito peccato: priuatio enim gratiæ congruæ aliquid sine dubio malum est.

Ad quintam satis videtur ostensum esse quomodo Deus concurrens ad materiale peccati determinatus à creata voluntate, non solùm malè non agat, sed etiam agat rectè ac laudabiliter; facit enim quod recta ratio dicat faciendum esse ab autore naturæ. Vnde malitia peccati non est vilo modo à Deo. Prædefinitiones actuum malorum si absolutæ fuerint & antecedentes scientiam conditionatam faciunt Deum causam & autorem peccati, ut probauimus aliàs, si autem sequantur scientiam illam mediam, & fuerint conditionatæ saltem virtualiter certè illæ nihil nocent libertati voluntatis creatæ, neque sanctitati voluntatis

diuinæ ut ostendi aliàs. Reprobationem qui ponunt priorem præuisione peccatorum, videant quomodo declinare possint argumentum quo probatur Deum futurum autorem peccati. Mihi certè sententia illa videtur dura & omnibus quæ de Deo sentire debemus non satis consona.

SECTIO II.

An & quomodo Diabolus causa sit peccati.

S. Thomas quæst. 80.

TRactat quatuor S. Thomas ista quæstione, in quibus longo examine nihil opus est. Primum est quod Diabolus plurima quidem indirectè hominum peccata causet, quæ tamen causare directè nullo modo potest. Ratio cur indirectè causare possit peccata est quia duobus modis indirectè causari potest peccatum. Primò ab eo qui proponit intellectui peccantis obiectum aliquod appetibile in cuius amorem exardescat voluntas. Secundò, ab eo qui persuadet peccatum consulendo, representando malum sub ratione boni, utrumque hoc sine dubio facit dæmon, ergo indirectè causat peccata. Ratio autem cur causare illa non possit directè est quia, sola illa causa directè causat peccatum quæ in illud influat, sola voluntas & obiectum influunt in peccatum ut patet, ergo sola voluntas & obiectum possunt directè causare peccatum.

Ratio prima dubitandi.
Sicut & aliæ soluntur.

Secundum est quod Diabolus interius quidem inducit ad peccandum non per solas formas visibiles ut patet, sed hoc non nisi dupliciter efficit: primò mouendo sanguinem & spiritus quibus iunctæ species obiectorum veritatum, quorum representatio statim excitat phantasiam. Secundò excitando passionem in appetitu, per motum aliquem & alterationem humorum, ex quibus statim accenduntur cupiditates, exardescunt iræ, inuidiæ dolores, &c. Vnde verum est quod ait Isidorus lib. de summo bono cap. 5. quod *Diabolus corda hominum occultis cupiditatibus replet*.

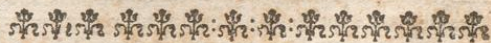
Secunda.

Tertium est quod dæmon necessitando voluntatem causare non potest peccatum, quia non posset necessitare voluntatem nisi excæcando penitus rationem, cuius quandiu perseuerat integer oculus, illibata etiam perstat libertas, si autem excæcata ratio fuerit tollitur etiam libertas peccandi.

Tercia.

Quartum est utrum Diabolus omnium quæ sunt ab hominibus causa sit peccatorum, negat autem esse causam, quia etiam si nulla esset suggestio Diaboli, tamen homo inclinationem haberet ad bona sensibilia rationi contraria, & voluntatem liberam ad eorum appetitionem.

Quarta.

DISPUTATIO III.

De propriis Effectibus peccatorum.

S. Thom. à quæst. 85.

MALORUM quæ causantur à peccato multitudo numerum & modum non habet, quæ tamen ad tria capita reuocat optimè S. Thomas, Primum est corruptio naturæ, Secundum est malitia animæ, seu macula peccati. Tertium reatus pœnæ corruptio naturæ quatenus causatur per peccata personalia significare aliud non potest, quam quod per peccatum diminuat inclinatio ad virtutem, & augetur inclinatio ad malum, quod præstat priuatio bonorum habituum, productio malorum, & denegatio

Effectus peccati reuocantur ad tria capita.

Hhh 3 auxili